

АКАДЕМИЧЕН СЪСТАВ

- В края на 2025 г. беше актуализиран „Правилник на НХА за прилагане на ЗРАС в Р. България“, съобразно действащата нормативна база, а през януари 2026 беше гласуван от АС на НХА.
- През 2025 г. НХА отново покрива всички стандарти за хабилитирани и нехабилитирани преподаватели. В институцията преподават 134 преподаватели на ОТД (увеличили са се с 3-ма сравнение с 2024 г.), като по-голямата част са завършили същото професионално направление, а останалите преподават по общообразователните и специфични дисциплини.
- От тях 73 са хабилитирани (24 професори и 49 доценти, като общо са с 2-ма повече в сравнение с 2024), 22 главни асистенти, 26 асистенти, 6 старши преподаватели и 7 преподаватели.
- Хабилитираните преподаватели са 54,5% от общия състав. През последните години се наблюдава снижаване на дяла на хабилитираните, което се дължи и на нормалния процес на подмладяване на състава, като е снижена и средната възраст. Въпреки това, през изминалата година, те са се увеличили и това основно това се дължи на повече нови доценти.
- Средната възраст на преподавателския състав с ОТД в настоящия момент е спаднала с една и е 50 години.
- През изминалата година са новоназначени 9 асистенти на срочни договори, 1 главен асистент, 2-ма доценти, като са проведени успешни конкурси за 5 главни асистенти, 5 доценти и 1 професор.
- С прекратени договори поради възраст и без възможност за покани 3-ма колеги, а преназначени след покани със срочни договори са 8.
- В настоящия момент се провежда конкурс за 1 главен асистент.

- Стремехът е към балансирано обновяване на състава и повишаване на квалификацията, което вярваме, че постигаме ускорено през последните години.
- Наред с привличането на преподавателски състав, включващ както утвърдени, така и млади и обещаващи творци в изкуството, Академията следи и за интересите и нуждите на обществото и на студентите в съвременното динамично променящо се културно пространство, спазвайки законите и правилниците. Това позволява непрестанно развитие и качествено функциониране на учебно-творческия процес. Принос в това отношение имат и експертите, технолозите и служителите на институцията ни.
- В настоящия момент съотношението обучаващи на ОТД към обучаеми е 134 към 1008 (ФИИ 432, ФПД 430, Филиал Бургас 123, чужди граждани 18, подготвителен курс 5) студенти, което е 7,5 студенти на един преподавател. Съотношението на преподаватели на ОТД към обучаемите студенти е предопределено от „тютюрната“ система, която Академията продължава да поддържа и развива.
- В третата образователна и научна степен се обучават още над 100 докторанти.
- Катедрите би трябвало да се състоят най-често от 6 до 8 преподаватели на ОТД, които да работят с всеки студент по отделно в присъствието на целия курс.
- Броят на студентите в трите образователни степени за една специалност най-често варира между 40 и 90, като в някои специалности е дори повече, но в други притеснително по-малко.
- Към съотношението преподаватели – студенти, влизат и преподавателите на ОТД от други катедри, които обикновено преподават рисуване, теоретични дисциплини на по-големи групи. Към преподавателите на ОТД в помощ са и хоноруваните колеги, които допълват със специфични познания и експертност обучението, особено в области, които са допълващи за учебните планове.
- Продължава тенденцията за намаляване на кандидат-студентите и студентите в някои специалности. Постепенно, но трудно се преодолява и липсата на плавно

развитие на преподавателския състав с ОТД, след като през последните години цяла генерация навърши пенсионна възраст без да е осигурила приемственост от средно поколение катедрени кадри. Младите, новоназначавани асистенти на срочни договори, не могат да запълнят голямата липса, а често са и с изтекли срочни договори, като само за 2025 г. това са 7, за 2024 г. 4 асистенти.

– В голяма степен нуждата от преподаватели на основен трудов договор се допълва от повечето часове на 146 хонорувани преподаватели, но не само по специфичните и с малка натовареност дисциплини, което не е добра тенденция. Към това трябва да отбележим и безвъзмездната и на добра воля помощ на колеги от други специалности.

– Необходими са мерки по окрупняването на катедрите с трайна липса на студенти в специалностите и магистърските им програми с под 35 студенти и/или преподавателски състав с под 5 преподаватели (минимум 2-ма хабилитирани) с цел тяхното оцеляване като специалности, от които Академията и държавата имат нужда. За подобно окрупняване и подсилване на тези катедри може да се помисли и чрез постепенно прехвърляне на преподаватели от Катедра „Рисуване“, преподаващи в тези специалности. Така катедрите на НХА ще обогатят учебното си съдържание, като формулират обучението по рисуване в посока на спецификата си. Катедра „Рисуване“ е с голям преподавателски състав, но е притеснителен фактът, че и при нея се наблюдава трайно намаляване на хабилитираните преподаватели. Предвид това, че под нейната специализирана опека не се приемат, обучават и дипломират студенти, а и почти никакви докторанти, то тя може да остане в по-компактен състав, извършвайки методологична дейност в областта на основополагащите общоакадемични дисциплини – „Рисуване“, „Анатомия“, „Перспектива“, а и да инициира появата на програми, основани върху традицията на академичното рисуване, но в симбиоза с нови методи и технологии.

– След известно изоставане при регистрирането на хабилитирани преподаватели с наукометрични данни в регистрите на НАЦИД, ръководство на НХА предприе активни мерки в тази насока с помощта на колеги-преподаватели. През тази година, те отново нарастнаха с около 12 доценти, заедно с 3-ма с променен статус за професор и днес са общо 48 от 73 хабилитирани преподаватели на ОТД в регистъра на НАЦИД и носещи положителен актив на Академията. Към тях следва да добавим 20 с прекратени трудови договори поради възраст. Или общо 68 с възможност за участие в научни журита. За съжаление, има хабилитирани преподаватели, които са на основен трудов договор, но не изготвят и подават сведения за своите наукометрични данни или не съдействат за тяхното финализиране.

Към януари 2026:

– Хонорувани преподаватели през Зимен семестър 2025 са били 146

– Кратка справка за промените при обучаващите с ОТД за 2025.

1. Новоназначени със срочни договори:

Асистенти – 9

2. Новоназначени след конкурси:

Гл. асистенти – 1

Доценти -2

3. Преназначени след конкурси:

Професори – 1

Доценти – 3

Гл. асистенти – 4

4. С прекратени договори:

Срочни за асистент – 7

Поради навършване на пенсионна възраст – 3

5. Преназначени с едногодишни срочни договори:

В пенсионна възраст – 8